

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК XLVIII Ч. 19. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 24-го січня 1940.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

No. 19. Jersey City, N. J., Wednesday, January 24, 1940.

VOL. LXVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Газ. „Свобода“: ВБґґґґґ 4-0237. — Тел. У. Н. Сокоул: ВБґґґґґ 4-1018. 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ТВЕРДА ПЕРЕСТОРОГА НА АДРЕСУ АНГЛІЇ

ВАШИНґТОН. — Секретар стейту Кордел Гол закликав до себе англійського амбасадора і вручив йому від Америки ноту, в якій гостро дорікає Англії за те, що вона здержує на морі американські кораблі та перешкоджає не лише товару, але й пошті, звернену до нейтральних країв. Найбільше людить Америку те, що англійські військові власті приміняють до американських кораблів гостріші міри, ніж до інших кораблів, наприклад італійських. Італійські кораблі не ждуть довше на перевірку, як чотири дні. Зате американські кораблі мусять чекати від 12 до 18 днів. В ноті говориться, що ця справа дуже серйозна й американський уряд очікує відповіді від англійського уряду та повідомлення, що ці справи вже налагоджені. Зокрема Гол говорив амбасадорові Лотієнові, що тепер публічна оцінка Америки є приязно настроєна до Англії й остання не повинна нічого робити такого, що ту приязнь погубувало.

ПОМІЧ АМЕРИКАНСЬКИХ НІМЦІВ СТАРОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК. — Представники німецько-американської компанії Гофтра заявили, що це вони на широкую скало збирають серед своїх прихильників гроші на закупню харчевих пакунків для Німеччини. Такі пакунки коштують \$8.50. Американські німці складають у згаданій компанії ту суму і подають адресу свого кривого, чи знайомого в Німеччині, якому хочуть післати харчевий пакунок. Компанія бере гроші і робить закупню при помочі радів в нейтральній країні, головню в Голландії. Там є представники цієї компанії, які полагоджують закупню. Звідтам пакунок іде до Німеччини. Німецький уряд дозволяє такі посилки лише цивільним людям, а не воїнам, бо не хоче серед воїнів робити привілеїв. Згадана компанія твердить, що цей бізнес розростається до мільйонів доларів річно. Водночас представник цієї компанії сказав, що смішно з боку Англії переводити перевірку американської пошти, що, мовляв, до німеччини йде контрабанда харчів з Америки, бо ті харчі не йдуть з Америки, а закупню полагоджується не поштою, тільки радіом.

ЗАСУДИЛИ ЕРЛА БРАВДЕРА.

НЮ ЙОРК. — Суд засудив Ерла Бравдера, головного секретара комуністичної партії Америки, на чотири роки тюрми за фальшування паспорту. Водночас за залогом полишено його ще на волі, аж доки він не зробить відклику до вищих судових властей. На розправі Бравдер говорив, що власті потягають його за технічні дрібниці, а фактично хочуть його знищити як небезпечного політичного суперника, що працює в користь робітництва. Бравдер закидав президентів, що він відступив від своїх засад „нового розділу“ і тепер не працює на користь робітництва. Також закидав йому, що він не працює щиро для миру, бо... його невістка походить з родини, яка зацікавлена в виробі амуніції. Бравдер мав на думці Дю Понта.

ОСТАННЯ ПРИСЛУГА СЕНАТОРОВІ БОРІ.

ВАШИНґТОН. — Столиця Америки, цілий конгрес і адміністрація з президентом Рузвелтом на чолі віддали останню прислугу померлому минулого тижня сенаторові Борі, коли його тіло в день похорону привезено до галі конгресу. Там відбулась па-нахида, відправлена конгресовими священниками. Звідтам тіло Бора забрано на поїзд, що відвіз його до його стейту Айдаго, до міста Бойза.

ЛЮДИ З ВЕЛИКИМИ ПЛАТНЯМИ.

ВАШИНґТОН. — У минулім році дістали найвищу платню за свою працю п'ять промисловців і п'ять фільмових артистів та виробників. Серед промисловців найвищу платню дістає головний директор одної хемічної фабрики, Кавнтвей. Він заробив 469 тисяч доларів. Серед фільмових артистів на першому місці стоїть Клодет Колберт, що заробила 301 тисячу доларів. Інші заробили трохи менше. Та з вичислених десятих осіб ніхто не заробив менше як чверть мільйона доларів.

ПІДВИШКА НЮЙОРСЬКИХ ПОДАТКІВ.

ОЛБАНІ. — В стейтовій легіслатурі внесено проєкт підвишки податків на черговий рік, щоб покрити недобір у висоті 32 мільйонів доларів. Податки дітнуть найбільше вище-середню класу, що має від 4 до 9 тисяч чистого зарібку річно.

НАВАЛ ЛЕТУНСЬКИХ ЗАМОВЛЕНЬ.

ВАШИНґТОН. — Число замовлень військових літаків так зростає, що уряд постановив ту справу регулювати, щоб чужі держави не діставали літаків скорше, ніж своя армія. Ту справу відано до рішення секретареві скарбу, Моргентавові.

ТЯЖКЕ ПОЛОЖЕННЯ ЖИДІВ У ПОЛЬЩІ

НЮ ЙОРК. — Із звітлень до американських жидівських організацій виходить, що жиди під Польшею знаходяться в розпучливому положенні. Їх згинуло від вибуху війни коло чверть мільйона. Решта жидів, близько два мільйони, терплять тяжку нужду і холод.

ПОЛЮВАННЯ НА ЗДИЧІЛІ СОБАКИ

У найближчий четвер відбу-ється в околиці Беаффорд Гилз, Ню Йорк, полювання на здичілі собаки, що мандрують по околичних горах, роблячи різні шкоди. В полюванні візьмуть участь стейтова поліція, сторожі дичини й приватні власники тої околиці. Поліція дала приказ мешканцям цієї околиці держати в цей день свої собаки на прив'язі від сходу сонця до заходу.

Оноді дики пси гналися за серною аж у село. Родичі бо-ються за своїх дітей і дома-ються від властей винищення диких собак.

БАНДИТИ ВЯЖУТЬ 7-ЛІТНЮ ДИТИНУ

Джозеф Езраті, 32-літній фабрикант, і його 27-літня жінка, що живуть у Форест Гилз у Квінс, Ню Йорк, розбудившись наго вночі, почувши в мешканні дивні голоси. Засвітивши електричну лампочку, вони знайшлися перед двома замаскованими людьми, що наставили на них револьвери. За ними побачили дві жінки, що нишпорили по кімнатах. Чоловік схопив за телефон, а жінка стала кричати. Напасники побили їх прикладами револьверів і заставили мовчати. Коли лівовсьми-літня дівчина Езратів розбудилася в сусідній кімнаті й почала плакати, напасники заткнули їй рот і зв'язали їй руки. Щоб урятувати дитину, жінка сказала розбишакам, де сховані дорогі цінності. Три години обшукували вони мешкання й забрали з нього 400 доларів готівкою й 2,200 доларів у дорогі цінності.

Коли кілька годин по їх відході Езраті розвивався й зателефонував по поліцію, ця відкрила, що служниця родини пропала з ключем до мешкання.

ЗРАЗОК АНГЛІЙСЬКОЇ ПОЛІТИКИ

ЛОНДОН. — Вінстон Черчилль, перший лорд адміністрації, вівзав нейтральних статі сторони альянтів, щобі прискіпити кінець війни. Ця відозва стрінулась у нейтральних держав з неприхильністю. Зараз міністерство закордон-

них справ заявило, що міністер заграничних справ, Галіфакс, визначає напрямні заграничної політики. До цього додало, що це правда, що багато міністрів є того самого погляду, що Черчилль.

ЗАНОСИТЬСЯ НА ДОВГУ ВІЙНУ.

ЛОНДОН. — В Англії рахуються з тим, що Німеччина зрезигнувала з того, що війна скоро скінчиться, і тепер готується до довгої війни.

НА СУДІ ЗА „ПОГОНЮ ЗА АМБУЛЯНСАМИ“

П'ятнацять людей станули перед кримінальним судом у Ню Йорку, обвинувачені за „погоню за амбулянтами“.

Прокуратура каже, що вони мали зорганізовану шайку, що предкдалала асеккураційним підприємствам фальшиві претенсії.

ВИСТАВОВА КОРПОРАЦІЯ ПРИ-ЄДНАЛА КОСТА РІКУ

Корпорація Світової Вистави в Ню Йорку дістала від уряду Коста Ріки запевнення участі у виставі в 1940 році.

Уряд Коста Ріки обіцяв виставити будинок.

КІСТЯК НАЛЕЖИТЬ ДО САМОГУБНИЦІ

Медичний екзаміатор повіту Вестчестер у стейті Ню Йорк, розслідивши всі обставини щодо кістяка жінки, знайденого в помпів буді на одній покинутій фермі, прийшов до висновку, що тут мається до діла з самогубством.

ПОДІЛЯТЬ КАНАДІЙСЬКИХ ВОЯКІВ ЗГІДНО З ЇХ ЗДІБНОСТЯМИ

Д-р А. Т. Мейтєрса, що живе у Вінніпегу, назначено до комітету психіатрів для канадської армії. Психіатри будуть займатися тим, що будуть давати свій осяд про те, які здібності та яку вдачу має котрий вояк, щоб знати, до яких обов'язків вояків назначувати. Д-р Мейтєрса має славу чи не найкращого психіатра на цілу Манітобу. Психіатри то знавці психічних, тобто умово-духовних прояв людини.

ЗАМОРДОВАНО УКРАЇНСЬКОГО ФАРМЕРА

В колиці Фишер Бренч, у Манітобі, коло 100 миль на північ від Вінніпегу, невідомий злочинець замордував у неділю пополудні, 24. листопаду, фермера Михайла Антоновича. Його тіло знайдено в крові коло його хати. Злочинець пострілив його в груди. Анто-чук мав 33 роки і був військовий.

Як підозрілого поліція арештувала індіанця, батька п'ятиох дітей.

ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД НЕДІЛЬНИМ СПОРТОМ

Д-р Росел Соливан, оператор міського шпиталю в Бостоні, Масс., видає публичним остерогу перед поширюючимся в Америці звичаєм займатися спортом в суботу й неділю. Каже він, що від таких спортів багато людей хоріє на різні недуги костей і суглобів.

Він радить таким „недільним спортсменам“ скріпити вперед свої кістки довшим ходом і танцями.

ДОЧКА ПОСТРІЛИЛА БАТЬКА В СВАРЦІ

Коли 19-літня дочка заклікала Осипа Барана з Виланови, Па., до снідання, цей не захотів покинути теплого місця коло печі. З цього вийшла сварка, підчас котрої, як говорила дівчина перед поліцією, „батько підійшов до мене з сокирою в руці“. Дівчина схопила з полиці револьвер і стрілила до батька. Потім пішла до поблизької церкви й там проголосила в молитві, що вона пострілила батька. Її арештовано. Лікарі кажуть, що рана батька не грозить його життю.

ГАЛИЦЬКИЙ ЗАЛІЗНИЧНИЙ ШЛЯХ ДО РУМУНІЇ ХОРОНЕНИЙ НІМЦЯМИ

БУКАРЕШТ. — Офіційно стверджують, що на советсько-румунській границі в Галичині появились німецькі жовніри. Водночас подають, що згідно з одержаними з Берліну і Москви інформаціями справа ця вивиснюється тим, що Совети згодились на те, щоб Німеччина контролювала й охороняла залізничний шлях, що йде через Галичину до Румунії. Далі подають, що нафтові галицькі терени, що є під Советами, будуть під наглядом німецьких інженірів. Румунії приобіцяно, що не буде ніякої концентрації більших німецьких сил над її границею. Та так є, що з тих околиць, до яких прийшли німці, забрано велику частину советських військ. Залізнична лінія, що є окупована німцями, тягнеться від Черновель, столиці Буковини, через Львів і Ярослав аж до Шлеську.

Галичина не-заята німцями.

Так кажуть урядові румунські кола. Стверджують, що у Львові появились німецькі війська та що це було притокою до поголосок, будьтоби Совети згодились відступити Галичину Німеччині. Та так не є. Згадані кола кажуть, що є нова угода між Советами і Німеччиною у справі перебрання німецької контролю над залізницею, що лучить Румунію з Німеччиною, щоб таким чином прискіпити вивіз пшениці й нафти з Румунії до Німеччини.

ЦІЛЬ ТІЛЬКИ ЕКОНОМІЧНА.

ЛОНДОН. — Одержані з Берліну відомості подають, що поява німецьких військ у Галичині має наскрізь економічний підклад: видістати з Румунії нафту, фасолу і збіжжя.

ЩО КАЖУТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ПОЛЯКИ?

ЛОНДОН. — Американські громадяни польського роду, що виїхали з Галичини, подають, що завважали там сильну концентрацію німецьких військ.

ПЕРШІ „ЧУЖИНЦІ“ З ГАЛИЧИНИ.

МОСКВА. — Американській амбасаді вдалося добути дозвіл на візд з Галичини під Советами 30 американських громадян, що вертатимуться через Румунію. Американський кореспондент, що подає ту відомість, стверджує, що це будуть перші чужинці, що опустили Галичину по її занятті Советами.

СКОНФІСКУВАЛИ ДЕРЖАВНІ ДОБРА ДАВНЬОЇ ПОЛЬЩІ.

БЕРЛІН. — Націстична влада проголосила, що сконфіскувала всі державні добра на всіх тих землях, що їх забрала від Польщі.

ПАДЕРЕВСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ „СОЙМУ“.

ПАРИЖ. — Польський музикант Гнат Падеревський обняв головуство польської народної ради, яка має бути мініятурою польського союму. Та він тільки відкрив наради, а потім вернеться до Швайцарії, щоб лікуватись. Обов'язки виконуватиме його заступник.

АТАКУЮТЬ ПАПУ І РУЗВЕЛТА.

МОСКВА. — „Ізвестія“ назвали папу Пія XII „рухомими єзуїтом“ і „знаряддям Великої Британії й Франції“, що намагався створити спільний фронт з Англії, Франції, Німеччини, Італії й Польщі, звернений проти Советів як „осідку безбожництва“. Часопис натаврував президента Рузвелта за назначення Мирона Тейдора своїм представником до Ватикану. Каже, що Тейлор представляє тих, що найбільше заінтересовані у воєнних доставках.

ВТЕЧА НЕЧАСА.

БІЛГОРОД. — Подають, що з чеського протекторату втік до Франції д-р Яромір Нечас, що був кількома наворотами чехословацьким міністром. Націстична влада, кажуть, обходилася з ним ласкаво, бо він одбував собі симпатії судетських німців допомогою акцією безробітним. Нечас був відомий також із своєї прихильности до карпатських українців. Також подають, що з протекторату втікає тепер шораз більше людей, головню бувають військових.

ДАЛІ НАСТУПАЮТЬ.

ГЕЛЬСІНКІ. — Военний комунікат стверджує, що студіє не є перешкодою для дальших советських наступів. Навпаки, советські частини наступають на всіх фронтах. Але й усіди змушені відступати з великими втратами.

ВАТИКАН ПРОТИ ТЕРОРУ В ПОЛЬЩІ.

РИМ. — Ватиканське радіо, що є контрольоване ватиканським міністерством заграничних справ, за-атакувало дуже гостро Німеччину „за звірства в Польщі“. Кажеться, що вони є такі страшні, що про щось подібне не чути на тих землях, що їх заняли Совети.

РОСІЙСЬКІ ОБОЗИ, ЗАХОПЛЕНІ ФІНАМИ.

"СВОБОДА" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Подплате число три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
Число з суботи (з англійською частинною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.00	One year	\$2.00
На пів року	\$1.25	Six months	\$1.25
В Джерзі Сіті і Заграниці:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Письмовий текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошується хоча б одне оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свобода”: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛЬСЬКІ МАНЕВРУВАННЯ

Вже тиждень минає від часу, як пішли чутки про великі переселення німецьких військ на схід, а ще не можна на них знайти певних підтверджень, ні певних заперечень. За те вслід за цими чутками почали приходити нові чутки, либонь із тих самих, себто польських джерел. І поки світ ніх не зорієнтуватися, яка цілє може критися за цими переселеннями військ, прийшли інші чутки, які показували, що це не є ніяка дрібна, локальна справа, а широко закроена політична комбінація.

Приходять саме вісті, що німецькі військові переселення це лише одна ланка в цілому ланцюгу перемін, у наслідок котрих либонь іще раз пересунеться ціла німецько-російська границя. Німеччина саме бала би дістати в якусь, покищо докладно неозначену контролю південну частину Західної України, а зате вона малаб відступити Росії польські краї аж по Вислу, ба навіть по саму Варшаву.

Така комбінація, мовляв, далаб Німеччині контролю над бориславською нафтою, котрої вона тепер потребує для своїх літаків, повзів і кораблів. Росії це далоб форпост большевизму проти західної Європи, бо Росія створилаб зараз з польських країв советську республіку.

Покищо це все чутки, котрих правдивості тепер іще не можна ствердити. Що вони можливі, вказує на це не лише подані вже обосторонні користі, але й те, що Німеччина не мала покищо успіху з творенням послушного собі польського уряду. Отже тепер ця Німеччина мала би сказати полякам: „Не хотіли ви нашого уряду, то маєте тепер большевизм!” Однак це вказує теж на іншу можливість: що саме Німеччина хоче такою вісткою настрашити поляків погодитися на польський „ляльковий уряд”.

Чому саме поляки поширюють такі вістки? Чи не нате, щоб виправдатися перед аліянтами, як вони почнуть накладати з ними?

Що ця остання можливість не виключена, звісно, всякому, хто пам'ятає, як у світовій війні поляки наклали не лише з одною воюючою стороною, але з обома воюючими сторонами. Коли Падеревські наклали з аліянтами, Пілсудські наклали з центральними державами. В цей спосіб вони не клали, як це кажуть, усіх яєць в один кошик, але розділили їх так, що мали по яечку в кожному кошичку. Як котрий кошик розбився, то вони втратили дещо, але не все: вони все ще мали своє яечко в кошику, що не розбився.

У минулій війні поляки виграли на тій політиці: як перевага пережилася на бік аліянтів, група Падеревського добула собі великий вплив і на її сторону перейшов і Пілсудський, побачивши німецьку програму. Тоді об'єднані поляки могли витягнути від аліянтів усе, що лише з їх перемоги витягти можна було. Чи не пробують тепер поляки повторити свій маневр з 1918. року?

УМІРАЮЧИЙ ТОТАЛІТАРИЗМ

(Від кореспондента з Канади).

Державу, де ціла власть сконцентрована в руці одної особи і де та одна особа дає прикази цілому народові, а за непослух своїм приказам строго карає, зовемо тоталітарною. Такий тоталітарний державний повстання в Європі по світовій війні. Були вони теж і в глибокій старині, але тоді звалися вони тираніями, а годову такої держави називали тиранією. У такому тоталітарному державі одиниця звичайно ніщо не знає; там значіння має (лиш) цілість, ціла держава, а висказником волі тої цілості є провідник тог роду, як німецький „фірер” чи італійський „дуче”. У торонто-німецькому „Сатердей Найт” журналіст Б. К. Сандвел помістив статтю під заголовком „Умираючий тоталітаризм”. Він є тог переконання, що Німеччина, що є тоталітарною державою, як теж і Советська Росія, є вже побита у війні й тому з ними згинє і тоталітарний режим у своїх двох формах: нацистській, контрольованій капіталістичній, і комуністично-пролетарській.

Сандвел каже, що наступаючий рік буде через те пропам'ятний у світовій історії народів, що в нм зникне ідея, яка принесла народам невисказані муки впродовж життя більшої частини одної генерації, а в дійсності від кінця останньої великої війни. Є це ідея тоталітарної держави. На гадку Сандвела, ця ідея тоталітарної держави не буде встані пережити впадку і розгрому нацистичної Німеччини і ганебного неуспіху Росії, що не була встані вести з успіхом навіть третьюорядної війни. Правда, полишається це Італія, але, на гадку Сандвела, Італія в правдивім зміслі того слова не буда ніколи тоталітарною державою. Не буда вона нею з багатьох оглядів. І так, не зірвала вона ніколи з релігії. Церковна ієрархія існує далі в Італії і тищить незвичайно великим впливом. Італія не позбулася своєї пануючої королівської династії і король без заперечення має великий і рішальний вплив: у важливіх політичних справах. Італія ще досі має свою аристократію, яка бере важну участь у кермі державою й увійшла в будову панівної партії до того ступня, що нові люди, що вийшли з пролетаріату, не мають у ній ніякого виключного монополію сили, як це вони посідають у Росії і Німеччині і будуть, правдоподібно, виштуркати аристократію, коли революційна стадія режиму уступить шораз більше і більше в історичне забуття. З цього не треба заключати, що Італія є демократією, бо в дійсності вона далека від неї; однак її

уряд не є лиш бюрократією, що удержується при владі те-рором партійної машини.

За словами Сандвела, тоталітарна держава не буде встані пережити випробування своєї невдачі, бо успіх у війні є для нацистів одиноким оправданням їхнього існування; таксамо для російського комунізму одиноким способом доказу, що їхній рід тоталітарної держави є добрий, є добре поводження й доводження ним громадян більше, як який іншим родом управи державою. Для росіян не є ко-нечним, як це очевидно було для нацив, поширяти своє панування при допомозі сили зброї, або загрозою підбою. Однак для комуністів цілком певно ко-нечним є доказати, що населення є вповні захоплене їхньою формою управи і що вони є достатньо сильні до оборони тої держави, та що вони є встані принаймніш побороти опір малої і не маючої ніякого попертя сусідньої держави. Відкриття, що коли німці не встані побити Великої Британії і Франції, то росіяни не встані дати собі навіть ради з Фінляндією, буде вистарчальне доказувати, що теорія, на яких оба режими опираються, не встані остоятися остаточної проби в чеканючій їх конфлікті. Якщоб росіянам і повелось побити Фінляндію, то це ледви було би переконним доказом, що система правління в Фінляндії уступає системі управи в Росії, бо всім відома непропорційнальність населення й економічної сили обох країв. Однак коли росіяни не були встані побити Фінляндії, не вважаючи на нерівність щодо населення й економічної сили, то це є переконливим доказом, що система управи Росії рішуче стоїть вище системи правління в Фінляндії.

Гідна жалування Німеччина.

За словами Сандвела, положення Німеччини при кінці теперішньої війни, якщоб вона була й короткою, буде майже пожалування гідне. Одно-рідчю, яка до певного ступня обмежить це співчуття, є та обставина, що німецький нарід сам добровільно згодився на цей тиранський режим і що його терпіння будуть менші від терпіння, спринчених ним австрійцям, чехословакам, полякам і іншим народам, що в часі боротьби були під його владою.

Якщо німецький нарід терпить від голоду і недокормлення, то це більше терплять поляки, яких загодовується на смерть. Коли німці є перепрацьовані до стану нервово розстрою й знемоцності, то це більше перепрацьовані є чехословаки, яких

розстрілюється, якщо відмовляється слухати приказів.

Однак не лиш наслідки воєного напруження спричиняють обниження німецької цивілізації під кінець війни. У ще більшій мірі те обниження цивілізації буде наслідком цілої низки літ проповідування нацистичних ідей і застосування нацистичної політики. За шість років своєї влади в Німеччині нацистичний режим знищив майже кожну ділянку державного німецького ладу (устрою), що ставив німців у першій ряді цивілізованих народів світу. На першій місці він сильно підкопав фізичний характер німецького народу, звертаючи всі можливі старання німців на випродування мілітарних засобів, цей режим поважно зменшив продукцію всіх відмін звичайних товщів і збіж на власній німецькій землі. З другої сторони цей режим не був встані винагородити достатньо тої втрати довами з заграниччя, з причини недостачі продукційної сили, досягнутої з власних експортів. Про це говорить д-р Фріц Штернберг у книжці п. з. „З нацистських джерел”, підкреслюючи, що порції мяса в 1939 р. були менше як половина пересічного спожиття в 1913 р., порції муки виносила чотири п'яті, а порція товщу коло дві третини, і то значно зменшеної якості з 1913 р. І то не було в часі воєнного стану. Німеччина ставила вище гармати, як масло впродовж 5 літ, а наслідок того дався завважити обсерваторам на нервовий і фізичний стан німецького народу.

Але далеко важливішим від наведеного є те, що нацистичний режим знищив освіту в Німеччині в правдивім того слова значінні. Освіта є неможлива без значної свободи думки в інституціях, де її ведеться, — свобода думки може належати до обсягу амбіції певної філософії, однак ніколи ув'язнення думки не може міститися у папузічній повторюванні фраз псевдофілософії, подібної до націонал-соціалізму. І не тільки мало полишилися з правдивої освіти в Німеччині; доступ до цієї освіти старанно обмежений кожного з достаточнок незалежністю ума, щоб він був у можності належити використати її. Доступ до університетів і до багатьох вищих фахових шкіл і технічних колегій обмежено до членів нацистичної партії, себто до осіб, що є гіпокритами, які попирають наукову теорію, в яку не можуть вірити, або є такі податливі для вчення авторитету, що охочо приймають без критики цілу науку нацизму; тому, що її предпослав їм німецький уряд як ідеологію, відповідну для кожного німця. Це не є того типу люди, які потрапилиб створити щось

оригінальне, що мало би довести до якогось поступу в науках, науках або людським знанням. Параліжуючий умовий наслідок націонал-соціалізму дається відчутти дуже глибоко в Німеччині впродовж кількох наступних генерацій. А до того нацистський режим знищив, як це лиш встані є зрозуміло, яканебудь урядова система, всяке поняття „свободи” і ту любов справедливості, яка є ко-неч потрібна до виховання розумного громадянина в розумно збудованій класовій системі.

Ніякий нарід у світовій історії не задержав своєї величності, коли його державний поступ здержано нічим більше, як лиш пострахом.

При кінці своєї статті зазначається Сандвел, як скоро дасться довершити моральне відродження Німеччини по спустошенні, яке спричинив національно-соціалістичний режим. Це, на його гадку, буде залежати від того, скільки незалежного думання полишиться в умах народу, що був приневолений тримати свої гадки для себе і скільки того думання полишилося в умах кількох упривілейованих оди-

ниць, яким з огляду на їхне соціальне становище або рангу було дозволено думати, як вони хотіли, бо уряд не відважувався обмежувати їхнього думання. До тої останньої класи належать високі урядовці в команді армії, хоч і ті не раз мусіли упокорюватися перед всевладним режимом.

Щож думують поважні старшини армії про нацистичний режим, можна вичитати з книжки Карла Пінтшюса, п. з. „Умовий спротив у модерній війні”, який наводить д-р Штернберг. Автор був діяльним німецьким офіцером у часі світової війни і цілком твердо заявляє, що терористичний режим є зловий (фатальний) для ведення модерної війни. Він писав, поки теперішня війна розпочалася, що тоталітарна війна буде правдоподібно для Німеччини скорше загублюю, як спіння. Він твердив, що моральну силу громадян підмінявано теперішнім моральним ученням і поступовим урядом.

Тому кінчить Сандвел словами: „Німеччина це край, який належить жалувати і співчувати йому, а не якого належить боятися!”

„ЛЕТУНСКА ПІХОТА”

Сучасна війна виявила на денне світло неодну незнану військову тайну, неодні винахід та спосіб улпшення вже старих, знаних метод війни. До незаних іще новостей, які принесла теперішня війна, треба зачислити т. зв. „летунську піхоту”, себто військо, скидане з літаків на ворожі зади.

На цю тему пише французький генерал резерви А. Нісель таке в паризькому тижневику „Кандіа” з 6. грудня 1939 р.:

„Легкопад уже знаний був при кінці минулого століття, однак до війни 1914—1918 р. його вживання було тільки на показ. Підчас минулої війни німці випускали обсерваторів на бальонах, і багато з них підчас запалення тих бальонів урятували своє життя власне при допомозі легкопадів. Тепер його вживається майже необхідно як одинокий прилад до рятування людського життя на випадок катастрофи літака. В усіх краях летунської персоналі є вивчений, як обходитися з легкопадом. Від кількох літ скок з легкопадом практикується в Англії, Злучених Державах Америки та ССРСР, часто навіть з дуже великих висот. У тому останньому краю, крім військових, число цивільних скакунів дуже значно зросло.

„Почали думати про вживання легкопадів для військових цілей. І так, на маневрах у Київщині (Україна) та в Білорусі в 1935 р. почато скидати скакунів на „ворожі” терени. Ось як виглядало це: Скидають спершу одного-двох скакунів на „пробу”, щоб дізнатися, в яку сторону віє вітер. Опісля скидають першу частину скакунів, по 20 чи 30 легкопадів. За ними скачуть інші, які саме починають формуватися у відділи з тими, що вже на землі. Скидають легкопадом також скоростріли та навіть легкого калібру гармати і їх амуніцію. Скакування відбувається в поближжї військового летовища, який маєтеся заняти „летунською піхотою”, коли рівночасно свої літаки — бомбоносці бомбардують ворожі об'єкти. В іжчасі свої літаки далі спускають на здобутий терен війська та привозять більше амуніції та скорострілів. Так москалі навіть перенесли тим способом малі повози (2,5 тони), а в Злучених Державах Америки навіть панцирне авто (4,5 тони).

„Фактично у київських маневрах скинено 500 людей. У 1936 р. на маневрах у Білору-

сі скинено 1,500 людей із 150 скорострілами, 8 бомбометів. На маневрах у московському районі того самого року скинено 2,000 людей, які здобули летовища.

„Розуміється, що всі ці операції були роблені не підчас справжньої війни, але підчас маневрів. Літаки, що скидали легкопадів, летіли на висоті 700 метрів, отже вигідні для протилетунських скорострілів, не говорячи вже про протилетунську артилерію, яка буває дуже цілюною. Хоч советські легкопадисти одержали дуже методичне вишколення та осягнули поважні результати в тому напрямі, проте того роду операції таки не можна брати за поважний здобуток.

„В додатку депеші з Гельсінкі доносять, що всі московські легкопадисти в Фінляндії, ще поки долетіли до землі, були повбивані або забрані в полон.”

„У Злучених Державах Америки теж практиковано скок з легкопадом пробоевих груп, зо скорострілами й амуніцією. У Франції від 1937 р. встановлено один відділ „летунської піхоти”. Цей примір взяла також Німеччина, яка, згідно з нашими інформаціями, сформувала два батальйони від того часу. В Англії щойно цього року також встановлено цю практику, хоч англійська преса не перестала писати про потребу таких відділів.

„Кажуть, що в Польщі німці скидали малі групи легкопадів, які для меншого ризику вдягали польські уніформи, однак ці відомості мусять бути підтвержені, й ми не знаємо покищо, які результати принесли ці практики. Треба сподіватися, що полпані, та ще в уніформах нападеного краю, ці жовніри не сподівалися жадної ласки.

„Преса доносила, що в Голляндії були арештовані німецьких агентів, які перепачковували через границю уніформи голляндських жовнірів та поліцаїв. Можна питатися, для якого вжитку призначені ці уніформи: чи не для подібних виправ, як у Польщі?”

В заключеннях французький генерал стверджує, що проти тої „летунської піхоти” повинно боротися головню цивільне населення, бо це в першу чергу її скидається на заплілля ворога, щоб паралізувати комунікаційну сітку, нищити амуніційні кладки, фабрики, одним словом, паралізувати ворожу систему.

Клявдія Бобикевич.

У ТІНІ ГЕРОІВ

(Спомин з недавньо минулого).

12)

Мама попросила до нас і отамана з жінкою. Вони ніколи не приходили до нас непрості, начеб не хотіли натручати нам свого товариства, своєї присутності. А це свідчило також про інтелігенцію й освітнього духа.

Коли закордонці прийшли, політика розгорілася вже на добре. Галичани критикували його прийомний, лагідний го-політику придніпрців, особливо ту угодову отамана вало, так захоплювало в цей Петлюри. Закладувано йому короткозорість, негіднотова-ність і багато іншого. Голоси слова так полонили своїм зву-ставали шораз різкіші, голо-ком, своїми зворотами, своїми сніш, бо люди гарячилися, а чисті українськими речення-навть були кулаками об сті. Це начеб журчав потічок кришталіної води між камі-чниками.

Я відчувала, що він ані на хвилину не змішався, що його не можна збити зо шляху його думання, його переконан-ня, його намірів. Дивна усмі-своєї присутності. А це свідчило також про інтелігенцію й освітнього духа.

І нині звучить мені в ухах добре. Галичани критикували його прийомний, лагідний го-політику придніпрців, особливо ту угодову отамана вало, так захоплювало в цей Петлюри. Закладувано йому короткозорість, негіднотова-ність і багато іншого. Голоси слова так полонили своїм зву-ставали шораз різкіші, голо-ком, своїми зворотами, своїми сніш, бо люди гарячилися, а чисті українськими речення-навть були кулаками об сті. Це начеб журчав потічок кришталіної води між камі-чниками.

Цього, на жаль, я не в силі передати!... Отаман говорив:

„Легко це нині тут критикувати й казати, що так чи інакше булоб ліпше, краще, корисніше. Але тоді, коли наша справа була ще нам самим за-гадкою, коли ніхто не знав, кудю йти, куди звертатися, тоді тяжко було рішати в цей чи в той бік! Подумайте самі, що ми були окружені лише ворогами зо всіх сторін. Що був загальний розвал, розбрат у середині нашої держави, про які ви тут у Галичині не маєте найменшої уя-ви. А це лише з тої причини, що у вас просто немислима така страшна стихія, бо ви виховані в цілком іншій душі. Щоб це зрозуміти, треба ви-рости в тих безкраїх просторах, у тих багатьох безмежних степах. У тій пняючій природі. А це все мало величезний вплив на нашого дядька, що так зрісся з тою зем-лею. Тому лише, коли він роз-

гулявся, то вже не хотів знати нікого: ні чужого, ні свого”.

На це галичани не мали що сказати.

„Я не підлягаю отаманові Петлюрі. Я далекий від того, щоб хвалити його політичні орієнтації, але скажу правду, що він один із всіх це най-більше орієнтувався і знав, чого хоче в тім загальнім без-головю, замішанню й невіжес-тві! Він один був найбіль-ший самостійник, як інші шораз більше тратили надію в нашу справу, в її сили відпор-ти та хилилися до федерації з Росією”.

Але галичани не могли за-бути кривди, що їх так печка! Вони, що вирости в Австрії на більшій політичній свободі, де шораз більше завоювали й виборювали собі права й полекші та мали обіцяну ав-тономію Галичини. Самим ко-ролем Карлом IV. І саме їх зрісся Петлюра та дав на по-талу ляхам. Галичани заре-пе-

тували унісоно Тютюникові в лице:

„Гарна нам орієнтація! Гарний нам дипломатичний хист, коли відступив нас, Галичину, довголітній Піємонт України на загляд, на знищення, на-шому відвічному ворогові! Та ще кому, ляхові!”

Отаман здвигнув значучо плечима. Саме так, начеб хотів заявити „сталося”.

„Із двох бід прийдесть все вибрати меншу! Петлюрі не легко приходилося відступати Галичину. Але він думав, що большевики гірше знищать Україну, бо цеж азіяти. А коли він при допомозі ляхів осво-бодить її вона прийде до сил, до величчя... тоді ситуація зміниласяб. Так учить нас все-світня історія. Італія була та-ка поділена, пошматована, довгі віки. Дерлися над нею й французи й австрійці, й Руму-нія також збирала свої землі при допомозі інших. Те саме бу-ло би й у нас, ні...?” (Д. буде).

ЧОМУ ПОЛЬЩА ЗАЛОМИЛАСЯ?

I. Вожд польського війська, Ридз-Смігли, сподівався перемогти німців і зайти до Берліну, а тимчасом опинився в Румунії, з містечку Крайові, інтернований румунською владою. Міністер військових справ, полковник Бек, інтернований у містечку Станіу, а президент Польщі, Мосціцький, інтернований у містечку Біжачу, покинувшись на це, що є громадянином Швейцарії і домагається від румунів, щоб не пустили його до Швейцарії. Покинувшись на це, що він хорий.

Німцям війська переступили польські границі 1. вересня і перемогли польську армію впродовж чотирьох тижнів. Місто Варшава піддалася 28. вересня.

Наші держави очікували, що Польща буде ставити опір кілька місяців, що не дасться перемогти, бо покликуються на це, що може поставити півночі міліона вояків, що німці страять дуже багато часу, людей і воєнного матеріалу, щоб дати собі раду з польською „вектордержавою“.

Якж була причина цієї катастрофи гордої на свої сили Польщі?

Швейцарські і шведські часописи мали своїх власних дописувачів на полі бою і розписуються тепер про причини падіння Польщі. Вони зазначають у своїх описах, що не хотять вразити поляків, однак бажать розглянутись у польських помилках, щоб інші держави скористали з цих поминок і навчилися кермувати собою на випадок небезпеки.

II. Поляки не мали на західній границі між собою і Німеччиною укріпленої оборонної межі, здається тому, що це 1924 року заключили з Німеччиною договір про ненапад. Не постарались про те, щоб там були побудовані укріплення, твердині, рови, дотані перепони, щоб були зажені міни, уставлені гармати. Дрібні укріплення, які там пороблено, не представляли великої перешкоди для німецької армії, узброєної в найновіший спосіб.

Границя на Карпатах не мала також забезпечення, а відтам прийшов найприкріший німецький удар. Не сподівались німецького способу воювання з наглими походами наперед, які виконували відділи панцирних самоходів і повзів. На такі удари не мали ніякої оборони.

Знаний є висказ одного з чужинців, що Польща, це земля полковників. Це дійсна правда. Після державного перевороту 1926 р. відправив Пілсудський велике число старшин, які мали військово-вишколення і досвід із світової війни. Цих людей виключено, щоб дати доступ іншим, які виказались як вірні прихильники Пілсудського. Ті підпори влади Пілсудського не були вояками, що учились воєнної штуки, але це були давніші лікарі, банкири, малярі, урядники, вчителі. Вони не мали ані часу ані нагоди, щоб видосконалити себе у військовій справі, яке в останніх роках по світової війни доробило великі поступки. Військові старшини з боку Пілсудського це були політики, комани, які мали підирати погляди Пілсудського і за це займали високі місця. На важні генеральські, відповідальні посади прийшли люди, які займалися агітацією, а не вчені військові, що присвячували свій час виключно науці про способи ведення війська і воювання. Сьогодні вже не є тайна, що союзники Польщі знали цю слабу сторону польського війська і заявили, що приділять Польщі якесь число своїх найліпших старшин. Однак поляки вважали це предложення за обиду народної честі. Поляки набрали неприродної віри у свою силу. Говорили і писали про „чудо“ над Вислою, коли їм удалось відбити москалів від Варшави 1920 р. і впоїли в нарід переконання, що такі „чуда“ будуть даліше повторюватись. У цей спосіб затратили переконання, що військово треба оперти не на чуда, але на науку і на числа.

III. З попередніх воєн знала була обставина, що найкращою обороною польської землі були „польські“ дороги, які ніколи не були в порядку. Крім аких доріг боролися Польщу осінні дощі, непривітна зима і занедбані русла рік та багна і мокайки. Але під цей час злі польські дороги утруднили полякам мобілізацію своїх власних військ, яку вони запізно зарядили. Доші, які були би придалися, прийшли запізно, а новітній вояк німецького війська використав усі слабості сторони польських доріг, рік, мочарів. Крім цього головна команда не визнавалась у положенні поза Польщею. Сподівалася, що при перших боях поспішать на поміч Британія і Франція літаками, що висадять у повітря динамітом німецькі твердині на французькій границі, що ударять на німецькі кораблі, а ці надії не сповнились.

Укріплення над ріками Бугом і Вислою не були виведені як слід. Поляки були переконані, що війна пересунеться відразу на німецьку землю і тому не постаралися забезпе-

УКРАЇНСЬКІ СІННІ

КАЛЕНДАРІ

на

1940

РІК

у гарних кольорах

Календаріом друковане українською мовою

Свята означені чітким червоним друком

25 центів один 25

5 за \$1.00

Гуртові ціни подаємо на бійші замовлення.

Надешливість треба посылати разом із замовленням.

На С. О. Д. не висилається.

Свята Тереза

Різдво з ангелами

Пресв. Серце Преч. Діви Марії

Пресв. Серце Христове

Христос на Оливній горі

Ангел Хоронитель

Ісус добрий Пастир

Слава во вшних Богу

ЗА УКРАЇНУ

ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

КНИГ НАШ

ГЕТЬМАН МАЗЕПА

СИНІ МОЇ ГАЙДАМАКИ

ЗАПОРОЖЦІ

ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ

МОЛОДА УКРАЇНКА

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Замовлення слати на адресу:

СВОБОДА

81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

IV. Вояк не відповідав духові часу. Польща бажала піднести перше свій промисел, придбати більші доходи і тоді подумати про ліпшу зброю для війська. Армія не посідала зброї до оборони проти німецьких відділів, що виступили на панцирних самоходах і повзав з тяжкими скорострілами і легкими, але знаменитими гарматами. Число літаків було замале. Польські летуни пописувались у бою добре. Але по кількох днях не довезено їм ні гаратини, ні потрібної для літаків стріловини. Це сталося, бо ворог посувався дуже скоро і зажив простори, де були нагромаджені ці матеріали. Польські старшини бачили ці браки вже перед війною, але думали, що хоробрість вояків надолужить ці недомагання. Вони не звертали уваги на поради і замітки французьких і британських військових знавців. З цих причин вони закрили свої слабості і не допускати на місце боїв чужих військових знавців. Вишколення старшин у головні штаби не було основне. Один чужий дипломат висказався: „Польські вояки б'ються як льви, але їх провадять дурні барани“. Знаменито держалися підстаршини і вояки. Тут показався старий дух підздової боротьби, яку поляки розуміли з давніх часів. Малі гурти бились добре й осягали успіхи. Ціле військо, сотки тисяч разом, не дописували, бо провід не знав приказувати. Лише деякі генерали дописали притомності духа і бистротою.

V. Поляки не доцінювали німецького вояка і німецький провід. Якесь диваче засліплення зарозумілих поляків, які ніколи і ніде не відзначалися основною, докладною роботою. Цей погляд висказав німецький генеральний штаб у своїм описі цілої війни. Поляки в своїх військових критиках маловажали собі працю німецького військового верху, який уже якнайдокладніше приготував і все перевіряв, що йому буде потрібно і все на час виконав, щоб вояки могли розвинути повний розмах і завдати противникові якнайсильніший удар. Німецький головний провід війська поставив про докладні відомості про стан польських порядків. Зробив це при допомозі численних розвідників, які подали вістки про укріплення, про розміщення військ, про рухи поодиноких армій. Поляки відчували, що попри них рухаються різні незримі майже тіні, що всюди хотять протиснутись і на все натрапити. Призначало слово „диверсант“, яке означало розвідника і шкідника. Поляків обняв страх перед розвідниками і шкідниками.

VI. Кожний військовий знавець міг доглядати, що перемога прийшла, бо німецький військовий провід начеркнув собі воєнний план, який він основно передумав і основно, в найменших подробицях, виконав. Цей план відзначався карколомною відвагою.

Ціле воєнних рухів була не лише перемога над противником, але виснаження його перед часом, поки він міг би розвинути як слід силу своїх полків. Польська армія мала дістати параліж, ще поки рушиться до бою. Німці післали в Польщу п'ять армій, а тих п'ять армій мали не нападати на противника з чола, це з фронту, але з боків і за хребтом. Несамовитий план. Цей план був дуже небезпечний, бо німецькі армії не були з собою в сполучі. Коли би були пов'язані з собою, то — не могли виконати поставленого їм плану боротьби.

Віддали одну армію від другої була така велика, що поляки могли напасти одну з них і знищити її, поки друга армія прийшла на поміч. І тут лежить головна помилка польського військового проводу, що не вихиснував цього положення для себе. Оба противники мали одне розміщення і могли вихиснувати його на свою користь. Поляки і німці могли напасти кожну окрему армію окремо і нищити її, поки друга армія прийшла на поміч. Коли би польський провід визнавався в подолженні, розумів розміщення противника і безпроблемно ударив, перемога булаб по стороні хороброго польського вояка. Головна польська армія знаходилась коло Познаня і могла кинутись на німців, але маршал Ридз-Смігли не мав відваги до цього рішення. Німецький провід повірив однак в рішучість і дисципліну своїх вояків і був переконаний, що кожна з п'ятих армій вдержить напад противника так довго, аж прийде поміч від іншої армії, яка була від неї далеко. При місті Кутно удалося полякам пробитись до Варшави, але це не було запляном маршала Ридза-Сміглого, це не був напад; це був пролім, щоб видістатися з околиць Познаня до Варшави.

Маршал Ридз-Смігли поставив головну силу польського війська коло Познаня, недалеко від Берліну. Літак прилетів там в одній годині. Кожний чоловік думав би, що німецький командант накаже своїй армії напасти на противника в простій лінії, зпереду. Однак німецький провід цього не зробив, але приказав своїм арміям, щоб перейшли попри цю головну польську силу в її запілля і виставились там на велику власну небезпеку, що будуть їх крила висіти нечає у водусі і не будуть мати ніякого опору. Але власне цей маневр приніс німцям перемогу. За хребтом головної польської сили лонилися німці окремі частини, а також запілля. Напад німецьких армій у середину Польщі був такий скорий і такий безпримірно смілий, що зв'язок між польськими арміями перестав існувати. До бою з головною силою біля міста Кутно прийшли тоді, коли німці це хотіли. Поляки бились хоробро, але оточили їх уже німецькі армії в усіх боків. За старою воєнною засадою: „окремо наступати, разом бити“. Розуміється, що щастя було по стороні німців, а щастя на війні рішає також, однак помилки польського проводу були великі. Німці не легковажили собі противника.

VII. Думаю, що це повинно принести хосен для українців. Не вистарчає балакати і викрикувати, але треба своєї роботи вчитись і вповні опанувати. Не вможуть політичні і релігійні крики, докори, напади, хвалби, але треба розважно братись до дійсного діла, яке може придбати кожному українцеві зокрема і всім українцям разом знання, розуміння справи, силу ума і тіла, бистрість і сміливість, лунність, багатство.

Тржич, Югославія в жовтні, 1939.

РСК.

(Передрук з „Канадійського Фармера“).

КОМУНІСТИ ЩЕ ГРІШ

Торонтонський посадики Дей зажадав від начальника міської поліції, Дрейпера, щоб він представив йому повний звіт про те, що до цього часу поліція зробила, щоб перешкодити комуністам розкидати свою пропаганду. Посадник сказав, що комуністи і їх прихильники, а також ті, що розкидають їм їхню пропаганду, це публичні вороги й тому треба з ними, як із такими, поступати. „Я зовсім переконаний, що комуністи роблять більше шкоди для краю, як деякі німці, що були інтерновані. Тому треба перед ними оборонити волю народу“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“.

DR. M. SMITH

MOVED TO

353 EAST 19th STREET

between 1st & 2nd Avenues

NEW YORK CITY

Tel. STuyvesant 9-1679

Hours: 12-2; 6-8.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.

Аналіз крові для подорожнього свідоцтва.

Геморойд й жилаки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.

Gramercy 7-7697

Офісові години 10-5; неділя 11-2

Жінка-доктор до обслуговування

X & Флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,

ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET,

between 1st and 2nd Avenues,

NEW YORK, N. Y.

Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урядові години: рано від 10 до 12. Вечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

Побачивши якогось напів-умерлого чоловіка на стежці, торський їздець зупинив слона і почав смолоскипом при-свічувати, щоб відгадати, що воно таке. Втім він почув якийсь шелест поза собою. Це його занепокоїло і він уже збирався кинути своїх товаришів. Та в тій же хвилині зісковив з мур у Юкаг і вивив йому смолоскип з рук.

Далі Юкаг обняв його од-ною рукою в поясі, а другою закрив рот. Вони почали боркатись і по пару хвилинах оба злетіли со слона на зем-лю. Там почалась боротьба на смерть і життя. Юкаг, держа-чи далі одною рукою свого суперника, другою сягнув по його ножа. Добувши ножа, він ним пробив торця наскрізь.

Але боротьба їх усетакі-сполохала тих їздців, що були попереду. Вони наперед зупи-нили своїх слонів. А почувши стогін коваючого чоловіка, відразу завернули назад. По кількох хвилинах їзди вони побачили, що смолоскип горить на землі. Вони це не знали, чи їздець злетів со слона, чи може хто інший вміша-ний у ту справу.

Юкаг, тепер довго не думав. Він скоро піднявся, відтрутив трупа торця трохи на бік, а сам підняв напів притомного Дарна і почав з ним утікати в безпечне місце. Його план був такий, щоб захопити слона локонаного торця і самому на нього всадитись. Та тут же роздався стукіт тяжких кроків інших слонів.

О. КОНИСЬКИЙ

У ГОСТЯХ ДОБРЕ,

ДОМА ЛІПШЕ

Оповідання з 60-тих років 19-го століття, коли шойно починалися зносини між українцями під австрійським з управлінням під російським забором. Одні й другі мають тих самих ворогів: поляків і москалів і пробують з ними боротися. Читач, знає багато невідомого про життя в ті часи.

Ціна \$1.

У паперовій обортці 60 шт.

Замовляти: "СВОБОДА"

81-83 Grand Street

P. O. Box 346

Jersey City, N. J.

МИРОН ЛИТВИН

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без різниці як далеко поза Ньюарком. Враз потреби теле-фонуйте до нас. Обслуга шира і чесна. Office:

383 MORRIS AVENUE,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

Побачивши якогось напів-умерлого чоловіка на стежці, торський їздець зупинив слона і почав смолоскипом при-свічувати, щоб відгадати, що воно таке. Втім він почув якийсь шелест поза собою. Це його занепокоїло і він уже збирався кинути своїх товаришів. Та в тій же хвилині зісковив з мур у Юкаг і вивив йому смолоскип з рук.

Далі Юкаг обняв його од-ною рукою в поясі, а другою закрив рот. Вони почали боркатись і по пару хвилинах оба злетіли со слона на зем-лю. Там почалась боротьба на смерть і життя. Юкаг, держа-чи далі одною рукою свого суперника, другою сягнув по його ножа. Добувши ножа, він ним пробив торця наскрізь.

Але боротьба їх усетакі-сполохала тих їздців, що були попереду. Вони наперед зупи-нили своїх слонів. А почувши стогін коваючого чоловіка, відразу завернули назад. По кількох хвилинах їзди вони побачили, що смолоскип горить на землі. Вони це не знали, чи їздець злетів со слона, чи може хто інший вміша-ний у ту справу.

Юкаг, тепер довго не думав. Він скоро піднявся, відтрутив трупа торця трохи на бік, а сам підняв напів притомного Дарна і почав з ним утікати в безпечне місце. Його план був такий, щоб захопити слона локонаного торця і самому на нього всадитись. Та тут же роздався стукіт тяжких кроків інших слонів.

Юкаг, тепер довго не думав. Він скоро піднявся, відтрутив трупа торця трохи на бік, а сам підняв напів притомного Дарна і почав з ним утікати в безпечне місце. Його план був такий, щоб захопити слона локонаного торця і самому на нього всадитись. Та тут же роздався стукіт тяжких кроків інших слонів.

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій, як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRAMERCY 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОУК, БРОУКЛІН, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,

NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 PROSPECT AVENUE,

(cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.

Tel. Melrose 5-6577